

ACADEMIA ROMÂNĂ
MEMORIILE SECȚIUNII ISTORICE
SERIA III TOMUL XI MEM. 5

1. ORIGINEA LUI ȘTEFAN RĂZVAN
2. PETRECEREA LUI VASILE LUPU IN
EXILUL DELA CONSTANTINOPOL

DE

N. IORGA
MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

CULTURA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI

1930

MEMORIILE SECȚIUNII ISTORICE

SERIA III

Lei

TOMUL I (1922—23):

	100.—
VASILE PÂRVAN. Considerațiuni asupra unor nume de râuri daco-scitice.	10.—
ZENOVIE PĂCLIȘANU. Luptele politice ale Românilor ardeleni din 1790-1792.	12.—
ZENOVIE PĂCLIȘANU. Din istoria bisericească a Românilor transilvăneni: «Teologul» vlădicilor uniți.	28.—
ANDREIU RĂDULESCU. Pravilistul Flechtenmacher.	16.—
TEODOR V. STEFANELLI. Cadastru și cărți tabulare.	5.—
Dr. IACOB RADU. Manuscrisurile din Bibl. Episcopiei unite din Oradea-Mare.	12.—
N. IORGA. Un colaborator francez la Unirea Principatelor, Paul Bataillard.	5.—
N. IORGA. Ernest Renan.	5.—

TOMUL II (1923—24):

	130.—
VASILE PÂRVAN. Histria VII.	40.—
ANDREIU RĂDULESCU. Publicitatea drepturilor reale imobiliare și registrele de proprietate.	15.—
TEOFIL SAUCIUC-SĂVEANU. Un fragment de <i>ΑΗΚΥΘΟΣ</i> funerar atic de marmoră.	6.—
SILVIU DRAGOMIR. Originile coloniilor române din Istria.	8.—
ION I. NISTOR. Pomenirea lui Dimitrie Cantemir-Voevod.	8.—
C. MARINESCU. Inființarea Mitropoliilor în Țara-Românească și în Moldova.	8.—
Dr. ANDREI VERESS. Pribegia lui Grigorașcu-Vodă prin Ungaria și aiurea.	20.—
N. IORGA. Comemorarea lui Jules Michelet.	5.—
N. IORGA. Un cioban dascăl din epoca de tranziție a culturii noastre.	5.—
TEOFIL SAUCIUC-SĂVEANU. Memnon, titularul decretului de onoare atenian. I. G. II, 1, 356.	8.—
N. IORGA. Note polone.	12.—

TOMUL III (1924—26):

	840.—
ION ANDRIEȘESCU. Piscul Crășani.	40.—
V. PÂRVAN. Getica.	800.—

TOMUL IV (1924):

	160.—
IOAN C. FILITTI. Despre Negru-Vodă.	12.—
VINTILĂ MIHĂILESCU. Așezările omenești în Câmpia Română la mijlocul și sfârșitul sec. XIX.	25.—
Dr. ANDREI VERESS. Campania creștinilor în contra lui Sinan-Pașa.	25.—
P. P. PANAITESCU. Influența polonă în opera și personalitatea cronicarilor Grigore Ureche și Miron Costin.	60.—
N. IORGA. I. Domnița Anca și patronajul ei literar; II. O prigonire politică sub Fanarioți.	25.—
N. IORGA. I. Cea dintâiu istorie universală tipărită în Transilvania; II. Moșiile familiei Beldy în Țara-Românească.	12.—
N. IORGA. Procesele călugărilor dela Sântilie și Gheorghe, pisarul leșesc.	10.—
I. VLĂDESCU. Inceputul anului în cronicile moldovenești până la Ureche.	12.—
G-ral R. ROSETTI. Studii asupra chipului cum se făptuia războiul de către Ștefan-cel-Mare. — Mem. I—III.	25.—

TOMUL V (1925—26):

	160.—
N. IORGA. Comemorarea lui Edgar Quinet, cu ocaziunea semicentenarului morții lui.	5.—
IOAN ANDRIEȘESCU. Considerațiuni asupra tezaurului dela Vâlci-Trân lângă Plevna (Bulgaria).	15.—
AL. BUSUIOCANU. Câteva portrete noi ale lui Mihai-Viteazul.	8.—
ANDREIU RĂDULESCU. Dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor.	30.—
N. IORGA. Trei călători în Țările Românești: Caronni, Rey, Kunisch și originea «Lucaefărului» lui Eminescu.	10.—
I. LUPAȘ. Din activitatea ziaristică a lui Andreju Mureșeanu.	60.—
N. IORGA. Lucruri noi despre Chilia și Cetatea-Albă.	15.—
N. IORGA. Un prinț portughez cruciat în Țara-Românească a sec. al XV-lea.	10.—
N. IORGA. O istorie a lui Mihai-Viteazul de el însuși.	10.—

1. ORIGINEA LUI ȘTEFAN RĂZVAN

2. PETRECEREA LUI VASILE LUPU IN EXILUL DELA CONSTANTINOPOL

DE

N. IORGA

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

Sedința dela 1 Noembrie 1929

1. ERĂ RĂZVAN ȚIGAN?

Figura « Țiganului » Răzvan a fost popularizată prin drama, interesantă pentru vremea ei, deși rău construită fără simț istoric și coloare locală, a lui B. P. Hasdeu. Acolo apare un revoltat care bruschează societatea, silită să-i accepte un moment sfidătoarea îndrăzneală. Această interpretare a firii Domnului de câteva luni al Moldovei poate fi discutată; oricât ar tăcea izvoarele asupra caracterului lui, se poate spune că romantismul, așa cum îl înțelegea și-l profesă marele învățat, nu corespunde cu atmosfera morală a timpului, care prețuia desigur cavalerismul și iubea aventura, dar nu putea urmări scopuri sociale ca acelea care mișcă lumea în timpurile noastre. Ca boier, Răzvan a fost un boier, ca Domn un Domn, asemenea pe cât putea cu ceilalți. Dar întrebarea se pune: ca Țigan? *A fost el un Țigan?* Și cum a ieșit din « țigănia » lui?

Țara se pare a fi primit pe noul Domn, deși ridicat prin usurpație, ca om al lui Sigismund Báthory, patronul ardelean, în fruntea gărzii ungurești, — pentru aceia a făcut Hatman, în locul său, pe Ungurul Mihai Tolnay; v. Iorga, în Hurmuzaki, XII, No. CXXIX, p. 72, — contra unui Domn

legitim, din neamul lui Ștefan-cel-Mare prin Alexandru Lăpușeanu și recunoscut de Poartă, ba încă de două ori. Un rar act dela dânsul îi zice «Ștefan Voevod»: lângă Domn e Logofătul Alexa, un om nou, și ca scriitor funcționează Borcea¹⁾. Cutare răvaș al oamenilor din Câmpulungul moldovenesc către Sașii din Bistrița îl arată admis de Moldoveni: «să fie Măriia Lui Craiu (Sigismund) sănătos și Domnu nostru Ștefan-Vodă, iaste o țară ca alaltă »²⁾. In raporturile cu străinătatea se numește tot simplu: Ștefan-Vodă, cu acel nume glorios luat la așezarea în Domnie³⁾. Avem și o scrisoare a lui din boierie cu o foarte convenabilă iscălitură⁴⁾.

Deci n'ar fi Țiganul; lipsa pomenirii în documente a tatălui domnesc se explică prin aceea că n'avem dela dânsul nici un act solemn. Totuși, o mărturie care nu se poate răspinge impune această descendență.

Ea vine dela însuș Mihai Viteazul, și în momentul când, în Maiu 1595, se petrecea în Moldova usurpația prin complotul militar al străinilor.

In *Diplomatarium italicum* al Școlii Române din Roma, d. Claudiu Isopescu a publicat, pe lângă încă o scrisoare a lui Răzvan, care tratează pe Sigismund de simplu «Voevod al Ardealului», o alta a aceluiași, prin care, din Iași, la 26 Iulie 1595, el, vorbind, de sigur românește, cum dovedesc expresiile latine «ardeliensis» și «Nestrum», arată că merge contra barbarilor, o a treia, în care, vorbind de Ungurii pe cari-i lasă la Hotin cu pârcălabul Andrei⁵⁾, și raportul trimesului polon Lubieniecki, care fusese la Domnul muntean ca să-i spioneze atitudinea în momentul când Cancelariul și Hatman Ioan Zamoyski stătea să așeze în Scaunul din Iași, contra lui Răzvan, pe candidatul boierilor, al legitimiștilor, al vechilor iubitori de Poloni, Ieremia Movilă.

¹⁾ Hasdeu, *Arhiva Istorică*, I, pp. 2—3, No. IV. Și Gașpar Kornis, generalul ardelean, vorbește de această «unire»; Hurmuzaki, XII, pp. 66—67, No. CXIX.

²⁾ Iorga, în Hurmuzaki, XV, p. 730, No. MCCCXIX = *Documentele Bistriței*, I, p. 181, No. 270. Pecetea ar trebui reprodușă (originalul eră în Arhivele Statului).

³⁾ Iorga, în Hurmuzaki, XII, p. 78, No. CXLVII.

⁴⁾ *Ibid.*, planșe, No. 4. In Arhivele Fundației Zamoyski dela Varșovia este o scrisoare a lui din lagăr.

⁵⁾ V. pp. 390—391, No. IX; p. 393; pp. 401—402.

Mihai, care stă să plece spre Giurgiu, sperând a oprî pe Sinan, e adânc desgustat. Creștinii nu se înțeleg, pe când Turcii, Tatarii sunt totdeauna gata. Vor ajunge să piardă Ardealul și, desbinați, « vor fi legați de păgâni ». Intre Chesar și între creștini nu e nicio legătură. Adevărat ajutor nu-i poate da nimeni. Solii lui în Ardeal l-au vândut pe dânsul prințului, Impăratului, și fără folos. « Nu-i cine să mă ajute, nici loc nu e unde să-mi plec capul », deși « tot ce fac, numai de dragul creștinilor fac, ca să nu curgă sânge de creștin ». « Acuma sunt gata să vărs sângele meu și de aceia plec la războiu (*ad bellum*) cu Turcii. » Ce poate face cu 7.000 de Unguri gata, de sigur, să-l vîndă și pe dânsul ca pe Aron-Vodă, prietenul său? Cer bani pe șase luni, și Sigismund i-a dat, prins și el cu Turcii, doar 3.000 de ughi. « La așa sărăcie am ajuns, de nu mai cruț nici odoarele mănăstirilor, ci se împrăștie tot ce s'a închinat lui Dumnezeu ». A zălogit averea, cheltuieste zestrea soției. Doamna, fiul și i-a trimes la Târgoviște cu ceva din avere, restul fiind « ascuns în pământ la mănăstiri ». Eră mai sigur supt Turci... Parcă vede Pașii așezați în Țara-Românească, în Moldova. Ce-ar fi dacă Polonii, unde Zamoyski îi e ca un tată, al doilea Hatman ca un frate, Taranowski, fostul sol la Constantinopol, un prieten, l-ar ajuta, ar oprî pe Tatarii, i-ar da la Dunăre 10.000 de ostași buni, plătiți pe trei luni, i-ar găti un adăpost la nevoie...

Și năcazul omului zbuciumat, care-și vede primejdia înaintea ochilor și știe ce puține mijloace are pentru a o înfruntă, se îndreaptă contra lui Răzvan, neștiind, în acel moment, dacă înlocuitorul lui Aron, unealta lui Sigismund, îi va sări în ajutor, cum a făcut în adevăr, dar Mihai nu l-a ajutat pe urmă în răstriaștea lui, lăsându-l să piară în țară. Și vorbele cad grele, după obiceiul mâniei lui grozave: « E trădătorul meu: nu țeran, ci grădinar, a cărui mamă îmi este supusă mie. Mi-a furat șease mii de galbeni ungurești când a fost trimes de mine la Constantinopol, iar acum mi se face frate... In acesta, nu Domn moldovean, ci Țigan de neam, nu e nicio credință. Când m'a servit pe mine, m'a înșelat, pe urmă, scoțând din Domnie pe Aron, domnul său, poruncește Moldovenilor în locul lui ». *Meus fidefragus, meus subditus, non kmetho, sed*

hortulanus, cuius mater subdita mea est, et furatus est mihi sex millia aureorum ungaricalium cum esset a me missus Constantinopolim, nunc vero fratrem meum se esse dicit... Huic non Palatino valachico, cygano genere, nulla fides est: is, cum mihi serviret, me decepit, dein, Aarone, domino suo, dominio deturbato, pro ipso Valachis imperat ¹⁾.

Deci e limpede: Răzvan e fiul unei Țigănci din Țara-Românească. A fost întâiu boier muntean. Mihai l-a trimes la Constantinopol.

Că eră Țigan, spuneau și alți contemporani, după cari, dela Bălcescu încoace, se inspiră povestirile istoricului. Amănuntele acestea sunt însă cu totul nouă, și ele dau cheia problemei.

Răzvan n'ar fi putut râvni însă Domnia fără a invocă o descendență domnească. Până atunci, nimeni nu îndrăznise s'o facă.

Și aici se pare că putem găsi o lămurire.

Miron Costin, care n'avea înaintea lui o cronică moldovenească pentru această epocă, știind despre Mihai Viteazul numai lucruri vagi — dar și întemeierea Mitropolei ardelene — și judecând glorioasa-i aventură numai din punctul de vedere al moralistului bisericesc, știă despre aceste evenimente că împotriva lui Aron s'au ridicat doi boieri: un Răzvan Hatmanul și un Logofăt care se chemă Ștefan Radul și că acest Ștefan Radul a domnit.

Confuzia se înțelege: Dintr'o persoană scriitorul dela 1670 a făcut două. Dar atunci lui Răzvan i se ziceă ca Domn și Ștefan Radu.

El ar fi invocat deci ca părinte al său pe unul dintre Domnii sau pretendenții cu numele de Radu din veacul al XVI-lea muntean ²⁾.

¹⁾ P. 396 și urm., No. XV.

²⁾ Pentru numele de « Răzvan » v. și Ghibănescu, *Surete și izvoare*, V, pag. 125.

2. PETRECEREA LUI VASILE LUPU ÎN EXILUL DELA CONSTANTINOPOL

Scos din Domnie, pe neprevestite, de Gheorghe Ștefan, care, după câțiva ani numai, eră să fie pedepsit în acelaș chip, cu adausul unei morți în sărăcie departe de toți ai săi, Vasile Lupu căută prin Crimeia, unde erau rudele celei de-a doua soții a sale, drumul Constantinopolului, unde, simțindu-se fără vină, credeă să poată găsi dreptatea de care se învredniciseră un Petru Rareș și un Alexandru Lăpușeanu.

Cum i s'a făcut izgonirea, cum s'a întâmplat «premeneala lui Vasile-Vodă», știm pe larg, din Miron Costin, din Pavel de Alep, din mențiuni documentare până acum nerelevate ¹⁾. Nu s'a pus destul în lumină, deși Miron îl prezintă la Constantinopol cănindu-și barba pentru femei și stăruind pe lângă bărbați pentru o Domnie pe care o procură măcar fiului său Ștefan, oarecare amănunte ale acestui exil.

De o bucată de vreme scrisori de ale lui vin să lămurească acești ani din pribegie, mai puțin nenorociți și triști de cum am crede, căci omul acesta strașnic aveă încă bani și prieteni. Până acuma, patru din aceste scrisori au ieșit la iveală, două dintre dânsule în timpul din urmă. E bine să le punem în legătură pentru a învia și această parte din viciața mărețului Domn.

Cea dintâia scrisoare am găsit-o acum vre-o treizeci de ani în Arhivele din Pesta. E un original, cu greșelile de pronunțare ale semi-Grecului. A fost scrisă la 20 Iunie 1654, îndată după sosirea la «Cearigrad».

Sosit la 11 Iunie, cu un Agă al Hanului pentru a-l sprijini, e bine primit de Vizir, care eră Derviș Mohammed, are audiență

¹⁾ V. același, *ibid.*, IV, pp. 123, 203, 211.

la Sultanul îndată, chiar de a doua zi. I se dau ca locuință cămări la Șapte Turnuri.

Nu e teribila închisoare ce se crede. Erau și temnițe acolo, unele așa de groaznice ca «Forno» unde era chinuit Brâncoveanu, dar și încăperi de palat, care se pot vedeà și astăzi. Vasile erà ținut într'un fel de *onesto prigione*. Aveà speranță de restaurare și o spune în criptogramă, care, din nenorocire, nu se poate descifra. E liber să vadă pe cine vreà, pe capuchehaielele și dragomanul prințului ardelean Gheorghe Rákóczy al II-lea, pe Elci Hasan-Pașa, «Hasan-Pașa ambasadorul». De aiurea știm că dădeà masă Venetienilor închiși acolo și primia soli dela cuscrul cazac. Poate trimete scrisori, pecetluite cu vechea pecete, aceluiași și fratelui prins la Ardeleni, pe care vreà să-l libereze, lui Gheorghe Hatmanul. Se spune acestuia că poate veni la Poartă și el, prin «Ceara Muntenescă», Domnul de acolo, Constantin Șerban, fiindu-i «ca un fiu». «Pentru păcatele noastre ne-au certat Dumnezeu», scrie el — și îndreptăm stilul —; «dece numai să-i mulțămim și să ne rugăm Sfinției Sale, că nu ne va lăsa »¹⁾.

A doua scrisoare a fost publicată, cred, undeva de d. Boga, directorul Arhivelor din Chișinău.

A treia e după doi ani dela sosire. Hanul, principalul sprijin, murise. Noul Vizir, Ipsir-Pașa, un vechiu prieten, nu putuse fi de ajutor. Sentimentele creștine din 1654 devin mai puternice. Și dușmănia cu înlocuitorul prin trădare e umbrită de gândul că la voia lui Dumnezeu, «toate câte sânt făcute și zidite, cu tocmeala lor, în tot menuntul de ceas ca o nemică a se petrece poate, și cinstele și măriile pământești acum a le da și a le milul, precum a le și luoa și a mută pe om din cinste, în voe îi este aceasta: *pre unii mărește, pre alții sărbeaște* ». Și el adaugă, vorbind de nenorocirea lui însăși: «i noaâ tâmplându-să din voe Sventjii Sale a ne schimbà din cinste ce am avut, din Domnul Țărei Moldovei, și a veni la acest loc, cum mai mult să fie lăudat numele Sventjiei Sale din veci în veci ». Fiindcă urmașul, cu care a stat într'o așa de grozavă dușmănie, a ridicat o mare și frumoasă mănăstire,

¹⁾ Iorga, *Studii și documente*, IV, pp. 30—31, No. XL. Cf. *ibid.*, p. CCLV și urm.

puternicul lăcaș al Cașinului, pe care o face chiar acum stavropighie, și fiindcă a luat pentru o mie trei sute de lei de la dania lui Vasile pentru Soveja, mănăstirea împăcării cu Matei Basarab în Vrancea, munții Zboina și Clăbuciul, el îi dă și din parte-i noului lăcaș. Și merge așa de departe încât lui Gheorghe Ștefan îi poate zice, dacă nu frate: « Ion Gheorghe Ștefan Voevod, din mila lui Dumnezeu Domn țării Moldovei »¹⁾.

A patra scrisoare a găsit-o de mult d-l G. T. Kirileanu și a publicat-o în « Revista Istorică »²⁾. E îndreptată către un fost episcop al său, Sava, care a ajuns acum, din mila fiului Ștefan, Mitropolit, și el îi dă aceste sfaturi: « Fii Sfinție Ta nevoitoriu cu ruga și cu alte lucruri și trebi, precum vei cunoaște că este mai bine spre folosul fiiului nostru, ca un ocăr-muitoriu, fiind Sfinție Ta spre parte trupească și sufletească cu inimă curată ».

O morală se desface din aceasta: Ce bine ar fi ca și azi să fie cât mai multă lume « spre parte trupească și sufletească cu inimă curată »!

¹⁾ În bogatele *Documente Putnene* ale d-lui magistrat Sava (pp. 18—19) se dă întreg cuprinsul interesantului document.

²⁾ II, pp. 29—30.

	<u>Lei</u>
TOMUL VI (1926—27):	300.—
G-ral R. ROSETTI. Studii asupra chipului cum se făptuie războiul de către Ștefan-cel-Mare. — Mem. IV și V.	50.—
N. IORGA. O mărturie din 1404 a celor mai vechi «Moldoveni».	8.—
N. IORGA. O tipăritură românească la Uppsala.	15.—
N. IORGA. Goleștii și alți elevi ai lui Töpffer în Geneva.	10.—
ANDREI RĂDULESCU. Șaizeci de ani de Cod Civil.	20.—
N. IORGA. Știri nouă despre biblioteca Mavrocordaților și despre vieța muntească în timpul lui Constantin-Vodă Mavrocordat.	18.—
N. IORGA. Cea mai veche ctitorie de nemeși români din Ardeal (1408—9).	15.—
N. BĂNESCU. Opt scrisori turcești ale lui Mihnea II «Turcitul».	30.—
G. VÂLSAN. Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir.	30.—
N. IORGA. Foaiă de zestre a unei domnițe moldovenești din 1587 și exilul din Veneția al familiei sale.	15.—
V. MOTOGNA. Răsboaiele lui Radu Șerban (1602—1611).	30.—
ETTORE PAIS. Gli scavi di Pompei ed il tesoro di Mahdia.	12.—
Dr. ANDREI VERESS. Scrisorile Misionarului Bandini din Moldova (1644—1650).	25.—
TOMUL VII (1927):	300.—
CONST. C. GIURESCU. Organizarea financiară a Țării-Românești în epoca lui Mircea-cel-Bătrân.	25.—
CONST. I. KARADJA. Delegații din țara noastră la conciliul din Constanța (Baden) în anul 1415.	30.—
N. IORGA. Noi acte românești la Sibiu.	25.—
N. IORGA. Momente istorice.	8.—
N. IORGA. Informațiuni germane despre România și Basarabia pe la 1870.	10.—
Dr. ANDREI VERESS. Păstoritul ardelenilor în Moldova și Țara-Românească până la 1821.	60.—
CONST. C. GIURESCU. Nicolae Milescu Spătarul.	32.—
ȘT. METEȘ. Contribuțiuni nouă privitoare la familia boierească Buhuș din Moldova.	30.—
I. NISTOR. Răsunetul războiului din 1877 în Bucovina și Basarabia.	12.—
N. IORGA. Ultimele scrisori din țară către N. Bălcescu.	10.—
N. IORGA. Încă un portret al lui Mihai Viteazul.	10.—
ANDREI RĂDULESCU. Unificarea legislativă.	40.—
TOMUL VIII (1927—28):	320.—
H. PETRI. Relațiunile lui Jakobus Basilicus Heraclides cu capii Reformațiunii.	25.—
ANDREI RĂDULESCU. Izvoarele Codului Calimach.	18.—
N. IORGA. Imperiul Cumanilor și Domnia lui Băsarabă.	10.—
N. IORGA. O gospodărie moldovenească la 1777 după socotelile cronicarului Ioniță Canta.	12.—
I. LUPAȘ. Doi umaniști români în sec. al XVI-lea.	20.—
N. IORGA. Brodnicii și Români.	20.—
P. P. PANAITESCU. Contribuții la opera geografică a lui D. Cantemir.	25.—
G-ral R. ROSETTI. Regulamentul Infanteriei Franceze din 1 August 1791 și influența lui asupra regulamentelor de cari s'au servit oștirile românești sub Regulamentul Organic.	15.—
G-ral R. ROSETTI. Notele unui ofițer norvegian înainte și în timpul războiului de neatarnare 1876—1878.	35.—
GR. NANDRIȘ. Patru documente dela Ștefan-cel-Mare.	15.—
N. IORGA. Rătăcirile în Apus ale unui pretendent român, Ioan Bogdan, în sec. al XVI-lea.	15.—
N. IORGA. Francmasoni și conspiratori în Moldova secolului al XVIII-lea.	5.—
Dr. A. VERESS. Nunții apostolici în Ardeal.	30.—
N. IORGA. Din originile politicianismului român: O acțiune de opoziție pe vremea Fanarioților.	8.—
N. IORGA. Informații spaniole despre războiul nostru pentru independență.	32.—
G. CANTACUZINO. Colonizarea orientală în Illyricum.	35.—

	<u>Lei</u>
<u>TOMUL IX (1928-29)</u>	200.—
N. IORGA. Cronicele turcești ca izvor pentru istoria Românilor.	12.—
N. IORGA. Portretele Domnilor noștri la muntele Athos.	20.—
D. ONCIUL. Români și Ungurii în trecut.	15.—
S. GREAVU-DUNĂRE. Bibliografia Dobrogei, 425 a. Hr. — 1928 d. Hr.	80.—
N. IORGA. Portrete și lucruri domnești nou-descoperite.	20.—
N. IORGA. Comemorarea lui Francesco Petrarca.	10.—
N. IORGA. Un boier de provincie în timpul Eteriei și Regulamentului Organic.	10.—
PĂR. HUGAS INGIGIAN. Mărturii armenesti despre Români : Valahia și Moldova.	35.—
G-ral R. ROSETTI. Rapoarte daneze asupra războiului din 1877-1878.	10.—
<u>TOMUL X (1929)</u>	400.—
G-ral R. ROSETTI. Câteva săbii ale lui Constantin Brâncoveanu	15.—
CL. ISOPESCU. Documenti inediti della fine del Cinquecento	70.—
N. BĂNESCU. Acte venețiene privitoare la urmașii lui Petru-Vodă Șchiopul.	60.—
G. SOFRONIE. Principiul naționalităților în Dreptul Internațional public	100.—
N. IORGA. Originea moldoveană a lui Enăchiță Văcărescu.	8.—
I. LUPAȘ. «Chronicon Dubnicense» despre Ștefan-cel-Mare.	30.—
P. P. PANAITESCU. Miron Costin, Istoria în versuri polone despre Moldova și Țara Românească.	85.—
N. IORGA. I. Intre Domnii Moldovei și ai Țării Românești, cum se făcea corespondența; II. Zugravi noi și vechi.	10.—
N. IORGA. Scrisori domnești din arhivele dela Stockholm.	20.—
<u>TOMUL XI (1930)</u>	
N. IORGA. Există o scrisoare de trădare a lui Mihai Viteazul?	30.—
G-ral R. ROSETTI. Știri mărunte și note relative la istoria armamentului la noi; 2. Când s'a adoptat steagul tricolor la noi.	20.—
G. BALȘ. I. Biserica din Lujeni; 2. Introducerea Pridvorului în planul bisericii moldovenești	50.—
S. MEHEDIŢI. Coordonate etnografice. Civilizația și cultura	60.—
N. IORGA. 1. Originea lui Ștefan Răzvan; 2. Petrecerea lui Vasile Lupu în exilul dela Constantinopol	